

ІСТОРІЯ

підручник

**ДЕРЖАВИ
ТА ПРАВА**

УКРАЇНИ

УДК 340.15: 930(477)(0.76)

I-89

Рецензенти:

О. Н. Ярмиш – доктор юридичних наук, професор
О. В. Марцеляк – доктор юридичних наук, професор
С. Д. Сворака – доктор історичних наук, доктор юридичних наук,
професор

I-89 **Історія** держави та права України: підручник. За заг. ред. док. юрид. наук, проф. О. М. Бандурки / О. М. Головка, В. А. Греченко, О. А. Гавриленко, І. А. Логвиненко, С. Ю. Обрусна, В. Є. Кириченко та ін. Передмова О. М. Бандурки. Харків: Майдан, 2018. 640 с.
ISBN 978-966-372-706-6.

У підручнику розглянуті стародавні держави які в минулому існували на сучасних українських територіях, та їх право, держава і право Київської Русі, утворення та становлення державного устрою Галицько-Волинського князівства, правовий статус українських земель у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої, процеси державотворення і права в Запорізькій Січі, Українська Козацька держава та її право, правовий статус українських земель у період втрати державності, зокрема, суспільно-політичний устрій і право на українських землях у складі Російської імперії та Австрійської (Австро-Угорської) імперії, державний лад і право періоду Української революції 1917 – 1921 років та держави і права Української РСР у складі Радянського Союзу. Історія держави і права сучасної України розглянута в процесі проголошення незалежності і суверенітету України, розбудови незалежної Української держави, формування її правової системи з урахуванням того, що сучасна незалежна Україна є спадкоємцем усієї правової спадщини, яка впродовж віків створювалась на українських землях.

Особлива увага в підручнику приділена сучасній Українській державі, зокрема, розглянуті державно-правові основи проголошення незалежності України, заснування державної символіки, конституційний процес та ухвалення Конституції України 1996 року, введення нової для української державності посади – посади Президента України як глави держави, робота органів законодавчої, виконавчої і судової влади, системи місцевого самоврядування, розвиток права і правоохоронної системи.

Автори підручника, спираючись на наукові досягнення вітчизняних і зарубіжних учених, створили сучасне науково-навчальне видання з історії держави і права України, яке має системний характер, послідовно і в доступній формі розкриває основні етапи формування державного устрою та виникнення і розвиток права, судових органів і судового процесу на українських землях у різні часи.

Матеріал подано відповідно до програми курсу «Історія держави і права України» у вищих юридичних навчальних закладах. Підручник містить глосарій понять і термінів, питання до самоконтролю, список джерел, підручників, навчальних посібників, спеціальної та історичної літератури.

Для науковців, викладачів, аспірантів, ад'юнктів, студентів, юристів-практиків, широкого загалу читачів.

УДК 340.15: 930(477)(0.76)

ВСТУП	8
Розділ I ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА, ЇЇ МІСЦЕ В СИСТЕМІ СУСПІЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ НАУК	
§ 1. Історія держави і права України та її предмет	12
§ 2. Історія держави і права України як наукова спеціальність і навчальна дисципліна	18
§ 3. Функції науки історії держави і права України	26
§ 4. Методологія історії держави і права України	27
§ 5. Джерела історії держави і права України	30
Розділ II СТАРОДАВНІ ДЕРЖАВИ І ПРАВО НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	
§ 1. Найдавніші ранньодержавні утворення	39
§ 2. Скіфські ранньодержавні утворення	41
§ 3. Античні держави північного причорномор'я.....	47
Розділ III ДЕРЖАВА ТА ПРАВО КИЇВСЬКОЇ РУСІ (ДР. ПОЛ. IX – СЕР. XIII СТ.)	
§ 1. Русь (Руська держава) та її право	69
§ 2. Теорії походження Руської держави. Норманська теорія	70
§ 3. Терміни «Русь», «Руська земля» та політична історія Київської Русі	73
§ 4. Державний устрій Руської Держави (Київської Русі)..	77
§ 5. Основні риси права Руської Держави (Київської Русі)	83
§ 6. Основні риси цивільно-правових та кримінально-правових відносин	89
§ 7. Суд та судочинство в Київській Русі	95
Розділ IV. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО	
§ 1. Утворення та становлення Галицько-Волинської держави	120
§ 2. Державний устрій	123
§ 3. Правова система Галицько-Волинського князівства.	124